

Na osnovu člana IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma, održanoj 27. jula 2004. godine, i sjednici Doma naroda, održanoj 9. septembra 2004. godine, usvojila je

ZAKON O NADZORU NAD TRŽIŠTEM U BOSNI I HERCEGOVINI

I - OPĆE ODREDBE

Cilj i obim

Član 1.

1. Ovim zakonom uređuje se nadzor proizvoda stavljenih na tržište Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: nadzor nad tržištem), utvrđuju opći principi i uspostavlja sistem nadzora nad tržištem, njegova organizacija i funkcioniranje, te obaveze i odgovornosti proizvođača i distributera u sistemu nadzora nad tržištem.
2. Nadzor nad tržištem provodi se od strane nadležnih organa nadziranjem usklađenosti proizvoda stavljenih na tržište ili u upotrebu, s propisanim zahtjevima za sigurnost i poduzimanje, kada je to potrebno, odgovarajućih mjera radi dovođenja u sklad s tim zahtjevima kako bi se osigurao visok nivo zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi, životinja, biljaka, imovine i životne sredine.
3. Ovaj zakon primjenjuje se na sve proizvode definirane članom 2. ovog zakona čiji će zahtjevi za sigurnost biti uređeni Zakonom o općoj sigurnosti proizvoda ili posebnim tehničkim propisom.

Definicije

Član 2.

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) **Proizvod** je svaki proizvod koji je namijenjen potrošačima ili koji bi u razumno predvidljivim uslovima mogao biti upotrijebljen od potrošača čak i ako im nije namijenjen, a koji je isporučen ili učinjen dostupnim, uz plaćanje ili besplatno u okviru kakve trgovinske djelatnosti, uključujući i proizvod isporučen ili učinjen dostupnim u okviru pružanja usluga, bez obzira na to da li je nov, upotrijebljen ili popravljen.

Ova definicija proizvoda ne odnosi se na polovne proizvode koji se dobavljaju kao *antikviteti* ili na proizvode koji zahtijevaju popravku ili prepravku prije upotrebe, pod uvjetom da dobavljač u tom smislu jasno obavijesti osobu kojoj dostavlja dati proizvod.

Ova definicija primjenjuje se i na opremu, uređaje, instrumente i druge proizvode čiji su zahtjevi za sigurnost uređeni posebnim tehničkim propisom.

- b) **Siguran proizvod** je svaki proizvod koji u normalnim ili razumno predvidljivim uslovima upotrebe, uključujući trajanje i, po potrebi, stavljanje u upotrebu, zahtjeve za ugradnju i održavanje, ne predstavlja nikakav rizik ili samo najmanji rizik kompatibilan s upotrebom proizvoda te koji se smatra prihvatljivim i saglasnim s visokim nivoom zaštite sigurnosti i zdravlja potrošača, posebno uzimajući u obzir sljedeće elemente:
  - karakteristike proizvoda, posebno njegov sastav, pakovanje, uputstva za sklapanje te, po potrebi, ugradnju i održavanje,
  - utjecaj nekog proizvoda na druge proizvode u slučaju kad se razumno može predvidjeti da će se on upotrebljavati s drugim proizvodima,

- predstavljanje proizvoda, njegovo označavanje, upozorenja i uputstva za njegovu upotrebu i uklanjanje i sve druge oznake ili obavijesti koje se odnose na taj proizvod,
- kategorije potrošača izloženih riziku kad upotrebljavaju određeni proizvod, posebno djeca i starije osobe.

Da bi se proizvod smatrao opasnim nije dovoljno samo ukazivanje na mogućnost postizanja višeg nivoa sigurnosti ili na dostupnost drugih proizvoda koji predstavljaju manji stepen sigurnosnog rizika.

- c) **Opasan proizvod** je svaki proizvod koji nije suglasan s definicijom iz tačke b) stav 1. ovoga člana.
- d) **Ozbiljan rizik** je svaki rizik koji zahtijeva brzo djelovanje nadležnih organa, uključujući i rizik čije posljedice nisu trenutne.
- e) **Proizvođač** je svaka fizička ili pravna osoba sa sjedištem u Bosni i Hercegovini koja je odgovorna za usklađenost proizvoda s općim ili posebnim zahtjevima za sigurnost prema odredbama Zakona o općoj sigurnosti proizvoda i/ili posebnim tehničkim propisima u pogledu stavljanja proizvoda na tržište pod vlastitim imenom i/ili stavljanja u upotrebu za vlastite svrhe.
- f) **Distributer** je svaka osoba u lancu snabdijevanja čija djelatnost ne utječe na sigurnosne karakteristike proizvoda.
- g) **Povlačenje proizvoda** podrazumijeva svaku mjeru usmjerenu na vraćanje opasnog proizvoda koga je proizvođač ili distributer već isporučio potrošaču ili ga učinio dostupnim potrošaču.
- h) **Sprečavanje distribucije** je svaka mjera usmjerena na sprečavanje distribucije i izlaganja proizvoda te nuđenje proizvoda potrošačima.
- i) **Stavljanje proizvoda na tržište** je prva radnja kojom se proizvod prvi put stavlja na raspolaganje, bilo za novac bilo besplatno, na tržište Bosne i Hercegovine s namjerom distribuiranja ili upotrebe na tržištu Bosne i Hercegovine.
- j) **Stavljanje proizvoda u upotrebu** podrazumijeva trenutak prve upotrebe proizvoda u Bosni i Hercegovini od strane krajnjeg korisnika.
- k) **Tehnički propis** je propis u kojem se tehnički zahtjevi uređuju direktno ili upućivanjem na standard, tehničku specifikaciju, uputstva za primjenu ili kodeks praksi ili uključivanjem sadržaja tih dokumenata.
- l) **Nadzor nad tržištem** podrazumijeva cjelovit sistem mjera, postupaka i radnji nadležnih organa koje se provode da bi se osiguralo da proizvodi na tržištu zadovoljavaju propisane zahtjeve za sigurnost a uključuju nadziranje i poduzimanje korektivnih radnji radi dovođenja u sklad s propisanim zahtjevima.

I - OPĆI PRINCIPI NADZORA NAD TRŽIŠTEM

Provođenje nadzora

Član 3.

Nadzor nad tržištem provode nadležni organi putem aktivnosti koje uključuju:

- a) nadziranje da li su proizvodi koji se nalaze na tržištu ili koji su stavljeni u upotrebu u pogledu zahtjeva za sigurnost usklađeni s odredbama propisa iz člana 1. stav 3;
- b) preduzimanje mjera, kako bi se osigurala usklađenost zahtjeva za sigurnost proizvoda s navedenim propisima.

Predostrožnost i proporcionalnost

Član 4.

Prilikom preduzimanja mjera radi osiguranja usklađenosti zahtjeva za sigurnost proizvoda sa propisima iz člana 1. stav 3. ovog zakona, a naročito prilikom donošenja odluka o mjerama usmjerenim na sprečavanje distribucije i povlačenje proizvoda, nadležni organi osiguravaju proporcionalnost mjera ustanovljenom sigurnosnom riziku, uz dužno uvažavanje principa predostrožnosti.

Saradnja

Član 5.

Radi osiguranja efikasnog nadzora nad tržištem, što podrazumijeva jednoobraznu i djelotvornu primjenu ovog zakona kao i propisa člana 1. stav 3. ovog zakona, izbjegavanja različite prakse nadzora nad tržištem i preklapanja nadležnosti u provođenju nadzora, svi nadležni organi koji učestvuju u sistemu nadzora nad tržištem međusobno saraduju, uzajamno razvijajući povjerenje i transparentnost, omogućavajući i podstičući saradnju s drugim državama i međunarodnim organizacijama.

Transparentnost

Član 6.

1. Informacije kojima raspolažu organi u sistemu nadzora nad tržištem, a odnose se na rizike za sigurnost i zdravlje ljudi i životinja ili zaštitu životne sredine kao i informacije o poduzetim mjerama su dostupne javnosti.
2. Javnost informacija iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na podatke o proizvodu koji se tiču profesionalne tajne, izuzev kada su sigurnosni rizici takvog obima da okolnosti konkretnog slučaja zahtijevaju njihovo javno objavljivanje radi prevencije tih rizika.
3. Svi organi u sistemu nadzora nad tržištem dužni su osigurati efektivno poštivanje zaštite profesionalne tajne od strane svojih zvaničnika, službenika ili namještenika.

III - ORGANIZACIJA I FUNKCIONIRANJE SISTEMA NADZORA NAD TRŽIŠTEM

Sistem nadzora nad tržištem

Član 7.

Sistem nadzora nad tržištem nadzire usklađenost proizvoda stavljenih na tržište sa zahtjevima za sigurnost proizvoda utvrđenim Zakonom o općoj sigurnosti proizvoda i posebnim tehničkim propisima, ispunjavanje obaveza proizvođača i distributera sadržanih u ovim propisima te provođenje mjera od strane nadležnih organa radi usklađivanja zahtjeva za sigurnost proizvoda s ovim propisima.

Organizacija i funkcioniranje sistema nadzora nad tržištem

Član 8.

Sistem nadzora nad tržištem Bosne i Hercegovine čine:

- a) Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija),
- b) Inspeksijski i drugi organi uprave Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine koji su posebnim zakonima i propisima ovlašteni za vršenje inspeksijskih i drugih poslova koji se odnose na kontrolu proizvoda na tržištu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: nadležni organi).

Ovlaštenja i odgovornosti nadležnih organa

Član 9.

1. U provođenju ovog zakona a naročito u ostvarivanju ciljeva nadzora nad tržištem iz člana 7. ovog zakona, nadležni organi ovlašteni su da, kada i gdje je potrebno, preduzmu sljedeće mjere:
  - a) za bilo koji proizvod:
    - da organiziraju, čak i nakon što je bio plasiran na tržište kao siguran, odgovarajuće provjere njegovih sigurnosnih svojstava, u odgovarajućoj razmjeri, sve do konačnog stadija upotrebe ili potrošnje;
    - da uzmu uzorke proizvoda i podvrgnu ih sigurnosnim provjerama;
    - da zahtijevaju sve neophodne informacije od zainteresiranih strana.
  - b) za bilo koji proizvod koji bi mogao predstavljati rizik pod određenim uslovima:
    - da zahtijevaju da on bude označen odgovarajućim, jasno izrečenim i lako shvatljivim upozorenjima, na jezicima koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini, o rizicima koje on može predstavljati;
    - da njegov plasman na tržište ispunji preduslove kako bi se on učinio sigurnim.
  - c) za bilo koji proizvod koji bi mogao predstavljati rizik za određene osobe:
    - da naredi da se izda upozorenje o opasnosti pravovremeno i u odgovarajućem obliku uključujući publikovanje posebnih upozorenja.
  - d) za bilo koji proizvod koji bi mogao biti opasan:
    - za vremenski period potreban za različite sigurnosne procjene, provjere i kontrole, da privremeno zabrani njegovu isporuku, ponudu za isporuku ili njegovo prikazivanje.
  - e) za bilo koji opasan proizvod:
    - da zabrani njegov plasman na tržište i uvede prateće mjere.
  - f) za bilo koji opasan proizvod koji je već na tržištu:
    - da naredi ili organizira trenutno sprečavanje distribucije, prikazivanja i nuđenja potrošačima i upozori potrošače na opasnosti koje on predstavlja;
    - da naredi ili koordinira ili, ukoliko je to primjereno, organizira zajedno s proizvođačima i distributerima vraćanje od potrošača i njegovo uništavanje pod prikladnim uslovima.
2. Kada postupaju vršeći nadzor nad proizvodima čiji su zahtjevi za sigurnost uređeni propisima iz člana 1. stav 3. ovog zakona, nadležni organi podstiču i promoviraju dobrovoljne akcije proizvođača i distributera, u skladu s obavezama koje su im nametnute ovim propisima, uključujući, tamo gdje je to primjenjivo, razvoj kodeksa dobre prakse.
3. Kada je neophodno, nadležni organi organizuju ili nalažu mjere predviđene u alineji f) ovog člana, ukoliko akcija poduzeta od strane proizvođača i distributera na ispunjavanju njihovih obaveza nije zadovoljavajuća ili je nedovoljna.

Povlačenje proizvoda koristi se kao posljednja mjera.
4. Nadležni organi ovlašteni su da poduzmu neophodne radnje i primjene odgovarajuće mjere kao što su one navedene u alineji b) do f) ovog člana kada proizvodi predstavljaju ozbiljan rizik. Ozbiljnost rizika cijeni se uzimajući u obzir okolnosti i odlike svakog pojedinačnog slučaja.
5. Odluka o povlačenju proizvoda ili sprečavanju distribucije mora biti obrazložena, sadržavati pouku o pravnom lijeku i bez odgađanja biti dostavljena zainteresiranoj strani.

Žalba i zahtjev za sudsko preispitivanje o sprečavanju distribucije i povlačenju proizvoda osigurava se po postupku utvrđenom relevantnim zakonom o upravnom postupku i zakonom o upravnom sporu.

Subjekti prema kojima nadležni organi mogu izricati mjere

Član 10.

Mjere iz člana 9. ovog zakona, koje nadležni organi poduzimaju u vršenju svojih ovlaštenja, mogu biti usmjerene na:

- a) proizvođača u smislu člana 2. ovog zakona;
- b) distributera, u granicama njegove djelatnosti, a naročito na osobe odgovorne za početnu distribuciju na tržištu Bosne i Hercegovine;
- c) bilo koju drugu osobu, kada je to neophodno za ostvarivanje saradnje u mjerama poduzetim radi izbjegavanja rizika koji potiču od proizvoda.

Osnivanje Agencije za nadzor nad tržištem

Član 11.

1. Ovim zakonom se, u cilju osiguranja funkcionalnog i efikasnog sistema nadzora nad tržištem, obavljanja tehničkih, koordinacionih i drugih poslova utvrđenih zakonom, te poslova čije obavljanje proističe iz međunarodnih pravnih akata koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu, osniva Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija).
2. Agencija je samostalna upravna organizacija, ima svojstvo pravne osobe i sva prava i obaveze utvrđene ovim zakonom.
3. Agencija se finansira iz Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

Rukovođenje, upravljanje i odgovornost Agencije

Član 12.

1. Agencijom rukovodi direktor u saradnji sa zamjenikom direktora i pomoćnicima direktora u skladu sa zakonom, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije, kao i drugim općim aktom.
2. Direktora i zamjenika direktora Agencije imenuje Vijeće ministara na period od četiri godine, s tim da na istu funkciju mogu biti imenovani još jedan mandat.
Pomoćnici direktora imenuju se u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04 i 17/04).
3. Direktor, zamjenik direktora i pomoćnici direktora ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda Bosne i Hercegovine.
4. Direktor i zamjenik direktora Agencije za svoj rad odgovaraju Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Zadaci Agencije

Član 13.

Zadaci Agencije su:

- a) osiguranje sistematičnog, usklađenog i djelotvornog sistema nadzora nad tržištem Bosne i Hercegovine;
- b) razvoj međudržavne i međunarodne saradnje u oblasti nadzora nad tržištem uključujući integriranje Bosne i Hercegovine u institucionalne i administrativne strukture međunarodne saradnje;

- c) promocija i razvoj naučnog i stručnog znanja, spoznaja i metodologije i njihova primjena u formuliranju i provođenju politike nadzora nad tržištem;
- d) promocija i izgradnja profesionalnih i stručnih kapaciteta u svim strukturama nadzora nad tržištem;
- e) afirmacija principa nezavisnosti, nepristrasnosti i nediskriminacije u provođenju nadzora nad tržištem;
- f) podizanje nivoa sigurnosti ljudi i životinja, te zaštita životne sredine od opasnih proizvoda.

Nadležnosti Agencije

Član 14.

U svrhu provođenja ovog zakona, Agencija ima sljedeće nadležnosti:

- a) koordinira i usklađuje aktivnosti sistema nadzora nad tržištem Bosne i Hercegovine;
- b) osigurava identično i jednoobrazno provođenje propisa o sigurnosti proizvoda na teritoriji Bosne i Hercegovine, uključujući tumačenje propisa o sigurnosti proizvoda i izdavanje smjernica za njihovo provođenje;
- c) učestvuje u pripremi i izradi svih propisa o sigurnosti proizvoda bilo da se donose na nivou entiteta ili Bosne i Hercegovine, osiguravajući primjenu aktuelnih naučnih i stručnih saznanja, te iskustava dobre prakse, naročito savremenih iskustava i pravne prakse zemalja članica Evropske unije;
- d) učestvuje, podstiče i pomaže razvoj stručnih i profesionalnih kapaciteta u svim strukturama nadzora nad tržištem;
- e) osigurava naučnu i tehničku podršku svim nadležnim organima u okviru svog djelokruga o pitanjima koja se tiču nadzora nad tržištem;
- f) vrši promociju izgradnje kapaciteta u oblasti certificiranja i testiranja i dokazivanja kompetentnosti putem akreditiranja;
- g) osigurava unificirane procedure za postupanje po prigovorima potrošača koji se tiču sigurnosti proizvoda ili rada nadležnih organa, njihovo centralno evidentiranje, praćenje rješavanja i informiranje javnosti o dostupnosti takvih mehanizama a u cilju jednake zaštite potrošača na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine;
- h) uspostavlja efikasne, formalne i/ili neformalne mehanizme međusobne saradnje svih aktera sistema nadzora nad tržištem;
- i) permanentno informira javnost i sve zainteresirane subjekte o aktivnostima u provođenju nadzora nad tržištem;
- j) provodi međunarodnu i međudržavnu saradnju u oblasti nadzora nad tržištem, posebno saradnju s Evropskom unijom i nadležnim organima zemalja članica te Svjetskom trgovinskom organizacijom, prati i provodi izvršavanje obaveza Bosne i Hercegovine proisteklih iz te saradnje te inicira zakonodavne, administrativne i institucionalne mjere potrebne za ostvarivanje te saradnje;
- k) periodično informira organe vlasti Bosne i Hercegovine i entiteta o stanju u oblasti nadzora nad tržištem.

Saradnja u okviru sistema nadzora nad tržištem

Član 15.

Kako bi se osigurao djelotvoran nadzor nad tržištem koji će garantirati visok nivo zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi, životinja, biljaka, imovine i životne sredine, svi organi u okviru sistema nadzora nad tržištem međusobno saraduju, razvijajući uzajamno povjerenje i transparentnost, osiguravajući primjenu odgovarajućih sredstava i postupaka a naročito:

- a) uspostavu, periodično ažuriranje i provođenje programa sektorskog nadziranja po kategorijama proizvoda ili rizika, kao i posmatranja nadzornih aktivnosti, nalaza i rezultata;
- b) dalje praćenje i ažuriranje naučnih i tehničkih saznanja koja se tiču sigurnosti proizvoda;
- c) periodično preispitivanje i ocjenjivanje funkcioniranja kontrolnih aktivnosti i njihove djelotvornosti i, ukoliko je neophodno, reviziju nadzornog pristupa i postojeće organizacije.

IV - OBAVEZE I ODGOVORNOSTI PROIZVOĐAČA I TRGOVINE U SISTEMU NADZORA NAD TRŽIŠTEM

Obaveze i odgovornosti proizvođača i trgovine

Član 16.

1. Proizvođač i distributer su dužni poznavati i osigurati primjenu zakona i tehničkih propisa o sigurnosti proizvoda koji se odnose na proizvode koji su predmet njihove djelatnosti.
2. Proizvođači su dužni provoditi primjenjive kodekse, kao što su Kodeks dobre proizvodne prakse (GMP), Kodeks dobre laboratorijske prakse (GLP), i uspostaviti i koristiti odgovarajuće sisteme kontrole kao što je Analiza opasnosti i kritične tačke kontrole (HACCP).

V - POSEBNE OBAVEZE I ODGOVORNOSTI AGENCIJE

Obavješćavanje o riziku i opasnim proizvodima

Član 17.

1. Agencija blagovremeno informira javnost i zainteresirane subjekte u Bosni i Hercegovini i inozemstvu o riziku i opasnim proizvodima.
2. Agencija djeluje u operacijama iz svoje nadležnosti u saradnji s organima drugih država Evrope nadležnim za sigurnost proizvoda, a posebno u formi administrativne saradnje, kako bi se omogućilo:
  - a) razmjena informacija o ocjenjivanju rizika, opasnim proizvodima, metodama testiranja i rezultatima, skorašnjim naučim dostignućima kao i drugim aspektima relevantnim za aktivnosti kontrole;
  - b) uspostavljanje i provođenje projekata zajedničkog nadzora i ispitivanja;
  - c) razmjena znanja i dobre prakse i saradnja u aktivnostima obuke;
  - d) unapređenje saradnje s Evropskom unijom u vezi s praćenjem, sprečavanjem distribucije i vraćanjem opasnih proizvoda.

VI - PRIJELAZNE ODREDBE

Član 18.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

PS BiH broj 102 /04

9. septembra 2004. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Martin Raguž, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Goran Milojević, s. r.